

Лещенко І. К.
Студент ФСП
КПІ ім. Ігоря Сікорського
Науковий керівник:
Тараненко М.М. к.ю.н., доц., ФСП
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Гібридна війна – агресія ХХІ століття

На нашу думку, це питання у наш час є більш ніж просто актуальним. Наша країна пройшла нелегкий шлях до здобуття своєї незалежності. І зараз вона опинилась перед обличчям нової загрози. Цю загрозу за кордоном обережно називають «збройним конфліктом на Донбасі», у нас їй дали назву АТО. Але якщо подивитися на ситуацію, яка склалася на сході нашої країни, більш детально, то вона отримує дещо іншу назву.

Гібридна війна, чи як її називають сучасні історики «війна 21 століття» не є звичайною. Звісно, в першу чергу, це війна - специфічна форма вияву соціальних відносин, у якій панує збройна боротьба як продовження політики, що підпорядковує своїм цілям усі сфери суспільного життя певної території. Але існує кілька особливостей, які виділяють гібридну війну із загального розуміння слова «війна».

У гібридній війні як і у будь-якому воєнному конфлікті є дві сторони: перша сторона - це країна-агресор, друга - країна що є об'єктом для агресії. Але у цьому випадку перша країна не дотримується класичного сценарію війни, вона не оголошує війни другій країні, вона не починає переходити кордон широким фронтом, рідко коли відбувається реальна сутичка між цими країнами і у таких війнах не завжди вирішальні битви відбуваються на полі бою.

Інструментами таких війн є створення (або використання вже існуючих) внутрішніх протиріч та конфліктів з подальшим їх використанням для досягнення політичних цілей агресії державою-агресором, які звичайно досягаються війною у середині країни що зазнала агресії.

Методами гібридної війни є різні способи її ведення. Тут у нас з'являються нові терміни, такі як: інформаційна війна та економічна війна. Також до методів можна віднести підтримку сепаратизму, тероризму, сприяння та озброєння незаконних збройних формувань, фінансування повстанців та багато чого іншого. Ці методи не рідко працюють у тісному зв'язку один з одним і спрямовані на загострення конфліктів у середині обраної для агресії країни. Також у разі якщо обрані методи не спрацьовують, країна-агресор може залучити до конфлікту третю державу.

Подібні методи та сценарії використовувалися Радянським Союзом та Сполученими Штатами Америки у багатьох локальних конфліктах у часи Холодної війни у Кореї, В'єтнамі, Лаосі, Камбоджі і ще багатьох країнах світу.

Одним з найяскравіших прикладів цілої череди гібридних війн став розпад Югославії, де з 1991р. і по 2001р. відбулось шість військових конфліктів:

Війна Словенії за незалежність, Війна Хорватії за незалежність, Боснійська війна, Війна в Косові, Конфлікт у Південній Сербії, Конфлікт у Македонії

Тут можна виділити два конфлікти, які відбувалися за схожим сценарієм, але мали зовсім різний результат:

Хорватська держава протистояла агресії об'єднаних великосербських сил -сербських екстремістів у Хорватії, союзної Югославської народної армії та Сербії і Чорногорії. Війна завершилась здобуттям державної незалежності на всій хорватській території у результаті блискавично проведених військових операцій «Буря» та «Блискавка» . Війна закінчилося поразкою агресора та здобуттям хорватами повної незалежності.

Боснійська війна почалась дещо пізніше хорватського конфлікту, і була більш масштабною та більш жорсткою. Почалась вона офіційно з нападу на столицю Боснії Сараєво. Але на справді бойові дії почались задовго до оголошення війни. У ролі агресора знову виступали в першу чергу сербські націоналісти, які перші атакували місто Бієліна де вирізали усе боснійське населення. Війна тривала 3 роки і зупинила цю війну та сама операція «Буря» після завершення якої Сербська армія була майже повністю розбита. Після завершення вогню була підписана Дейтонська мирна угода. Згідно з Дейтонськими угодами, Боснія і Герцеговина залишалася єдиною державою, що складалася з двох суб'єктів: Мусульмано-Хорватської Федерації і Республіки Сербської з єдиними федеральними інститутами влади. Конференція тривала з 1 листопада по 21 листопада 1995 року. Угоду було офіційно підписано в Парижі 14 грудня. Нинішня адміністративна структура Боснії і Герцеговини та склад уряду були одними з наслідків угоди. Остаточна угода, досягнута в Дейтоні сьогодні вважається одним з найбільш спірних політичних рішень, породжених усією югославською кризою.

У ході бойових дій за час усього Югославського конфлікту загинуло понад 120 тис. осіб. З яких майже половина – цивільне населення, а результатом бойових дій на політичній арені став розпад Югославії на вісім окремих держав.

Одним із перших прикладів саме гібридної війни у нашому столітті став Лівансько-ізраїльський конфлікт 2006 р. військовий конфлікт в Лівані і північному Ізраїлі, перш за все між Хізболою (ліванською політичною партією ісламістів) і Ізраїлем.. Він тривав близько двох місяців і забрав життя за різними оцінками від 180 до 400 осіб. Це був порівняно невеликий конфлікт але він є дуже яскравим прикладом сценарію гібридної війни.

На сьогоднішній день ми є свідками Гібридної війни між Україною та Російською Федерацією, де країною-агресором виступає Росія. Російська Федерація почала втручатися у внутрішні справи нашої країни ще у 2013 році. Починаючи з анексії у 2014 р. Криму, Росія вела економічну та інформаційну війну направлену проти нашої країни, з початку збройного конфлікту на Донбасі вона підтримувала групи місцевого населення, бойовиків а також незаконні державні утворення на сході нашої країни. Причому зв'язок із якими вона формально цілковито заперечує.

Спроби припинити цей конфлікт були зроблені у 2015р. Тоді була підписана Мінська угода, яка передбачала негайне і всеосяжне припинення вогню в окремих районах Донецької та Луганської областей України і його суворе виконання. Угода була підписана представниками Росії, України та самопроголошених республік. Мирна угода на певний час зупинила активні бойові дії і дала населенню Донбасу надію на те, що бої у лютому 2015р. були останніми. Але не дивлячись на це, на лінії зіткнення між Українською армією та бойовиками та ополченнями самопроголошених республік вже два роки чуто постріли. Два роки мирна угода порушується усіма сторонами що її підписали. Цей конфлікт є незакінченим і сьогодні. На сході нашої країни все ще діють групи озброєних бойовиків, значна частина Донецької та Луганської областей залишаються непідконтрольними українській владі.

Отож, який може бути вихід з цієї патової ситуації? Звісно що більшість українців прагне, щоб це питання вирішилося мирним шляхом. Але якщо подивитися на Югославський конфлікт, на Війну Росії та Грузії та на Лівансько-Ізраїльський конфлікт то повірити в те, що все вирішиться мирним шляхом стає усе важче. І у разі, якщо конфлікт вийде вирішити тільки за допомогою сили, Хорватська сценарій війни за незалежність, був би найбільш сприятливим для нашої країни.

Але війна буде продовжуватися до тих пір, поки є люди яким є вигода з цієї війни. І такі люди живуть також і у нашій країні.